

“El mercat en el món romà era tan obert com ara»

Entrevista al Dr. Tamas Bezeckzy

“El mercat en el món romà era tan obert com ara”

El Dr. Bezeckzy, d'origen hongarès, és investigador de l'Acadèmia Austríaca de les Ciències. És expert en produccions amfòriques del nord d'Itàlia, sobretot de la zona d'Ístria, a on va estudiar la figlina del senador romà Gaius Laecanius Bassus. És un gran especialista de les pastes ceràmiques de les àmfores nord-itàliques i orientals, a més d'epigrafista sobre aquesta classe d'instrumentum. Darrerament treballa en l'estudi de les àmfores de Efes (Turquia), que té documentades en un dels millors arxius digitals. El 9 de setembre va fer la conferència “Àmfores romanes i comerç d'aliments a Efes” a l'ICAC.

Per què són importants les àmfores romanes?

Perquè són un testimoni importantíssim del comerç, l'agricultura... Una àmfora és un llibre obert, un document històric. Tenint-ne un fragment ja tens molta informació.

Com s'extreu aquesta informació?

Primer de tot per la forma. La forma informa del contingut, que és el més important: vi, oli, fruita, garum, etc. El material de què està feta indica la procedència i la cronologia. I a partir d'aquí pots saber el sistema comercial, la producció agrícola, i tot el que hi ha darrera l'estructura política.

En el cas d'Efes, de què informen les àmfores?

Abans de l'arribada dels romans a Efes no hi havia comerç amb Occident, només testimonial. Això vol dir que a la Mediterrània oriental estaven proveïts de tot el que necessitaven. Vi de Rhodes, de Kios... eren autònoms. Els grecs van ocupar aquesta zona de l'Àsia Menor i era, doncs, una zona sota influència grega.

Què passa a partir de l'arribada dels romans?

El 133 aC, quan el rei de Pèrgam, Àtal III, va lliurar el seu imperi als romans, que el van ocupar, Efes va començar a agafar importància en detriment de Pèrgam. Els romans hi van instaurar el dret, el poder militar, etc., i en temps d'August, Efes es va convertir en la capital de la província romana d'Àsia. Es va desenvolupar molt comerciant amb tota la Mediterrània.

Important vi de Tàrraco, per exemple!

Sí, i d'altres llocs, com Falern. Per les poques àmfors trobades amb aquest vi, però, hem de pensar que aquest producte procedent de províncies occidentals havia de ser un luxe. Com també ho era el garum de Cadis i de Lusitània.

Les àmfors estan pensades per al comerç marítim.

Sí. El comerç per terra només era a escala local. El gran comerç es feia per mar i a través dels ports, des d'on es distribuïa. Les tarifes marítimes estaven molt ben establertes. Si volies enviar un producte a Roma des d'Alexandria tenies unes línies regulars de vaixells, d'abril a octubre. Eren vaixells carregats amb cinc mil o deu mil àmfors! Molta gent s'hi dedicava perquè era un gran negoci.

Què més sabem per les àmfores d'Efes?

A Efes hem trobat uns 50.000 fragments d'àmfores (vores, nanses, pivots, etc.), dels quals he estudiat els més rellevants i els he posat en una base de dades. A través de l'anàlisi del material és curiós veure, per exemple, que àmfores amb la típica forma de Rhodes en canvi es fabricaven a Còrsega o a la zona d'Efes, perquè les copiaven.

Què vol dir, això?

Que la globalització va començar a l'era dels romans! Tot plegat demostra fins a quin punt van ocupar i canviar tota la Mediterrània oriental, a part de l'occidental, esclar. Pagant, es podia tenir qualsevol cosa, encara que vingués de l'altra punta de l'Imperi. Vi de la Tarraconensis anava cap a Efes, i marbre d'Efes venia cap aquí! El mercat en el món romà era tan obert com ara. Era un mercat molt gran i s'hi trobava de tot, com ara a internet.

Costa de creure.

I pensa que els vaixells no viatjaven mai amb àmfores buides, perquè el cost hi era igual. La indústria no parava, hi havia esclaus a tot arreu... El tràfic de mercaderies era molt actiu, estava molt ben organitzat, i això sense ordinadors! A part, hi havia garantia. Les àmfores duïen dos segells: de l'amo de la terrisseria i del responsable del contingut d'aquella àmfora. Hi havia un control impressionant.

Vostè continua estudiant les àmfores d'Efes.

Sí, i la raó per la qual sóc a Tarragona és trobar producció d'Efes, que està escampada per tota la Mediterrània. És una investigació que ja estic a punt d'acabar i que m'ha dut més de

dotze anys de feina. D'altra banda, coneixia l'ICAC perquè estic en contacte amb Cèsar Carreras i Piero Berni, investigadors de l'ICAC especialistes en àmfores romanes, i també amb la directora, la professora Rodà.

Què li ha semblat l'ICAC?

Em miro l'Institut i em dic: això és un somni! M'encanta. Tot a punt per a la recerca: una bona biblioteca, bones instal·lacions, la proximitat entre els investigadors... i els jaciments a tocar. Això a Viena no ho tenim!

Carme Badia i Puig

Entrevista fet el setembre del 2010